

Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973).

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

Nr. 82.213 van 10 september 1999

A. 85.165/VIII-1420

In zake : **de Stad Brussel,**

die woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Jean-Paul LAGASSE, advocaat,
Jamblinne de Meuxplein 41
1030 Brussel,

tegen :

de Franse Gemeenschap,
vertegenwoordigd door haar
Regering.

DE WAARNEMEND VOORZITTER VAN DE VIIIe KAMER,

Gezien het op 2 juli 1999 ingediende verzoekschrift, waarbij de stad Brussel de nietigverklaring vordert van het besluit van de Franse Gemeenschapsregering waarbij aan bepaalde hogescholen toestemming wordt verleend om vanaf het academiejaar 1999-2000 nieuwe afdelingen, nieuwe opties of nieuwe specialisaties op te richten, en waarbij deze van andere hogescholen worden erkend en voor subsidiëring in aanmerking worden genomen, voorzover daarbij toestemming wordt verleend om een afdeling "handels- en financiële wetenschappen" te openen in de "Haute Ecole de Bruxelles";

Gezien het op dezelfde dag ingediende verzoekschrift, waarbij dezelfde verzoekster de

schorsing van de tenuitvoerlegging van diezelfde beslissing vordert;

Gezien de nota met opmerkingen en het administratief dossier van de verwerende partij;

Gezien het verslag van de heer BOUVIER, eerste auditeur - afdelingshoofd bij de Raad van State, opgemaakt op grond van artikel 94 van de algemene procedureregeling en van artikel 12 van de procedureregeling betreffende het administratief kort geding;

Gelet op de beschikking van 6 augustus 1999, waarvan aan de partijen kennis is gegeven, waarbij de indiening van het verslag wordt gelast en de partijen opgeroepen worden om te verschijnen op 10 september 1999;

Gehoord het verslag van mevrouw DAURMONT, staatsraad;

Gehoord de opmerkingen van Mr. J.-P. LAGASSE, advocaat, die voor de verzoekende partij verschijnt;

Gehoord het eensluidend advies van de heer BOUVIER, eerste auditeur - afdelingshoofd;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de volgende feiten aan het geding ten grondslag liggen :

1. Overeenkomstig artikel 20, § 1, van het decreet van 5 augustus 1995 houdende de algemene organisatie van het hoger onderwijs in hogescholen wordt de beslissing waarbij de raad van bestuur van een door de Franse Gemeenschap georganiseerde hogeschool een nieuwe afdeling, optie of specialisatie opent op advies van de algemene raad ter goedkeuring aan de Regering voorgelegd.

2. De algemene raad van de Hogescholen heeft in zijn advies nr. 7, betreffende de aanvragen om programmering die voor het jaar 1998-1999 waren ingediend en naar aanleiding van de raden van 12 maart, 19 maart, 2 april en 28 april 1998 geoordeeld dat de aanvraag van de "Haute Ecole de Bruxelles (HEB)" om in Brussel een licentie in de handels- en consulaire wetenschappen en een licentie in de handels- en financiële wetenschappen te organiseren niet-ontvankelijk was doordat het ging om opleidingen die in dezelfde regio reeds door een soortgelijke instelling wordt georganiseerd.

3. Op 21 januari 1999 brengt de algemene raad advies nr. 16 uit betreffende de programmering in de Hogescholen voor het academiejaar 1999-2000. De algemene raad is inzonderheid van mening "dat het niet wenselijk is het aantal afdelingen van het lange type te sterk op te drijven, vooral in de categorieën waarin reeds soortgelijke opleidingen aan de universiteit bestaan". De raad voert eveneens aan dat "(zijn) vorige adviezen geen minimumrooster bevatten voor het economisch hoger onderwijs van het lange type en (dat hij) in dat verband (...) aan de economische raad vragen wil stellen". Het advies bevat echter de volgende minderheidsnota : "De vertegenwoordigers van het net van de Franse Gemeenschap wijzen erop dat zij er weliswaar toe gebracht zijn voor de voorstel van advies van de

algemene raad te stemmen, maar zich niet aansluiten bij de beperkende opmerking betreffende de licentie in de handels- en financiële wetenschappen. Zij wijzen erop dat de Franse Gemeenschap die opleiding niet organiseert in het kader van de Hogescholen".

4. Na onderzoek van de aanvraag om een licentie in de handels- en financiële wetenschappen op te richten, heeft de hoge raad voor het economisch hoger onderwijs zich op 28 januari 1999 inzonderheid in de volgende zin uitgesproken :

" Hoewel de hoge raad niet verzocht is na te gaan of het opportuun is in Brussel een licentie in de handels- en financiële wetenschappen op te richten, wil hij zich toch over die aangelegenheid uitspreken.

Een vaststelling : het huidige aanbod aan opleidingen in de economische sfeer die door de universiteiten en het hoger onderwijs van het lange type worden georganiseerd, volstaat ruimschoots. Het aanvaarden dat net in deze sector een opleidingsplaats wordt opgericht, zou bijgevolg kunnen leiden tot een bevordering en een bekrachtiging van een ongebreidelde toename van het aantal soortgelijke opleidingen die des te laakbaarder zou zijn daar die zich op één en dezelfde plaats zou voordoen.

Het decreet van 5 augustus 1995 bevat geen bepaling die de oprichting van deze licentie verbiedt. De hoge raad stelt er echter prijs op te wijzen op twee feiten die aansluiten bij een rationeel beheer van het onderwijsaanbod en ingaan tegen die manier van doen.

- 1) de overheid spant zich in om het gevarieerd aanbod aan universitaire opleidingen te rationaliseren;
- 2) in het net van het vrij onderwijs hebben de instellingen op eigen initiatief een rationalisatie tot stand gebracht; daardoor is het aantal instellingen van vier teruggebracht tot drie.

De algemene regels voor de programmering moeten worden herzien, waarbij een onderscheid moet worden gemaakt tussen de oprichting van nieuwe leergangen en de organisatie van nieuwe opleidingen, teneinde de klip te omzeilen van een ongebreidelde concurrentie tussen de Hogescholen - die ontegensprekelijk rampzalige

gevolgen zou hebben voor de werkgelegenheid en de kwaliteit van het onderwijs - en er tegelijk voor te zorgen dat het aanbod aan opleidingen op de nieuwe behoeften wordt afgestemd.

Teneinde te trachten dit probleem op te lossen, stelt de hoge raad voor criteria te bepalen aan de hand waarvan de gegrondheid van elke aanvraag om programmering objectief kan worden nagegaan."

5. Op 27 april 1999 keurt de Franse Gemeenschapsregering een besluit goed waarbij aan bepaalde hogescholen toestemming wordt verleend om vanaf het academiejaar 1999-2000 nieuwe afdelingen, nieuwe opties of nieuwe specialisaties op te richten, en waarbij deze van andere hogescholen worden erkend en voor subsidiëring in aanmerking worden genomen.

Die regeling, die op 1 mei 1999 in werking is getreden maar tot nog toe niet in het Belgisch Staatsblad is bekendgemaakt, luidt als volgt :

" De Regering van de Franse Gemeenschap,

Gelet op het decreet van 5 augustus 1995 houdende de algemene organisatie van het hoger onderwijs in hogescholen, gewijzigd bij de decreten van 9 september 1996, 2 december 1996, 4 februari 1997, 24 juli 1997, de programma-decreten van 24 juli 1997 en 27 oktober 1997 en de decreten van 17 juli 1998, 30 juni 1998, 8 februari 1999 en 26 april 1999, inzonderheid op de artikelen 20 en 21;

Gelet op het decreet van 26 april 1999 houdende oprichting van nieuwe studies in de hogescholen georganiseerd of gesubsidieerd door de Franse Gemeenschap;

Gelet op het advies van de Algemene Raad voor de Hogescholen van 10 en 30 april 1998, 2 december 1998 en 21 januari 1999;

Gelet op het protocol van 24 maart 1999 over het overleg met de representatieve organisatie van de studenten erkend op communautair vlak;

Gelet op het advies van de Inspectie van Financiën gegeven op 30 maart 1999;

Gelet op de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, inzonderheid op artikel 3, § 1, gewijzigd bij de wetten van 9 augustus 1980, 16 juni 1989 en 4 juli 1989;

Overwegende dat de nodige toelatingen zonder verwijl dienen verleend te worden aan de Hogescholen die nieuwe studies wensen te programmeren bij de opening van het academiejaar 1999-2000;

Gelet op de dringende noodzakelijkheid;

Op de voordracht van de Minister van Hoger Onderwijs;

Gelet op de beraadslaging van de Regering van de Franse Gemeenschap van 26 april 1999,

BESLUIT

Artikel 1.

Overeenkomstig artikel 20, § 1, van het decreet van 5 augustus 1995 houdende de algemene organisatie van het hoger onderwijs in hogescholen krijgen de volgende Hogescholen georganiseerd door de Franse Gemeenschap toelating om nieuwe afdelingen, nieuwe opties of nieuwe specialisatiestudies te openen die nader omschreven worden na elke schoolbenaming :

- 1° "Haute Ecole de Bruxelles" : afdeling "handels- en financiële wetenschappen" in de vestigingsplaats te Brussel (categorie economie-lange type) en specialisatie "orthopedagogie" in de vestigingsplaats te Brussel (categorie pedagogie-korte type)".

Dat is de bestreden handeling;

Overwegende dat de verwerende partij betoogt dat de concurrentie die de "Haute Ecole de Bruxelles" dreigt aan te doen aan het economisch onderwijs dat wordt verstrekt aan het "Institut Cooremans" van de "Haute Ecole Francisco Ferrer", waarvan de stad Brussel de organiserende instantie is, de stad Brussel nog geen belang oplevert om voor de Raad van State in rechte op te treden; dat de verzoekende partij volgens de verwerende partij niet over zulk een belang beschikt, aangezien de bestreden handeling voor de stad Brussel geen beletsel vormt om in de "Haute Ecole Francisco

Ferrer" economisch onderwijs aan te bieden en daarvoor vanwege de Franse Gemeenschap subsidies te verkrijgen; dat de verwerende partij daarop laat volgen dat de stad Brussel op grond van artikel 24, §1 en § 5, van de Grondwet niet beschikt over enig wettig belang om de Franse Gemeenschap te beletten haar eigen economisch onderwijs in de regio Brussel te organiseren;

Overwegende dat noch betwist wordt, noch betwist kan worden dat de licentie in de handels- en financiële wetenschappen die ten gevolge van het bestreden besluit vanaf 15 september 1999 kan worden gevolgd aan de "Haute Ecole de Bruxelles" eveneens aangeboden wordt door de "Haute Ecole Francisco Ferrer", waarvan de stad Brussel de organiserende instantie is; dat dit besluit de verzoekende partij nadeel berokkent doordat het dreigt te leiden tot een daling van de schoolbevolking van de "Haute Ecole Francisco Ferrer" ten voordele van de "Haute Ecole de Bruxelles"; dat die omstandigheid volstaat tot wettiging van het belang van de stad Brussel om de nietigverklaring te vorderen van de handeling zonder welke dat nadeel niet zou bestaan; dat het grondwettelijk beginsel van de vrijheid van onderwijs overigens geenszins betrekking heeft op de Franse Gemeenschap in haar hoedanigheid van onderwijsorganiserende instantie; dat de Franse Gemeenschap naar luid van artikel 24 van de Grondwet immers niet vrij is om, maar daarentegen verplicht is onderwijs te organiseren, met dien verstande echter dat die verplichting niet onbeperkt is, maar door de wet of het decreet wordt geregeld; dat de exceptie van niet-ontvankelijkheid niet kan worden aangenomen;

Overwegende dat de verzoekende partij een eerste middel ontleent aan schending van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, aan een kennelijke

beoordelingsfout en aan schending van het algemeen beginsel van behoorlijk bestuur; dat zij tegen de bestreden handeling inbrengt dat daarbij aan de "Haute Ecole de Bruxelles" de toestemming wordt gegeven om een afdeling "handels- en financiële wetenschappen" te openen, terwijl niet wordt aangegeven welke de motieven zijn van die beslissing, die hoe dan ook niet steunt op juiste, relevante en aanvaardbare gronden die deze beslissing kunnen wettigen; dat zij benadrukt dat die handeling binnen de werkingssfeer van de wet van 29 juli 1991 valt, aangezien die handeling in het geheel niet van verordenende aard is, doordat die handeling voorkomt als een opsomming van toestemmingen, erkenningen en toelatingen tot subsidiëring die betrekking hebben op nauwkeurig aangegeven adressaten; dat zij opmerkt dat advies nr. 7 van de Algemene Raad voor de Hogescholen, waarnaar in de aanhef wordt verwezen een gevolg is van een verplichting vervat in artikel 20 van het decreet van 5 augustus 1995 en dat dit advies in wezen categorische bezwaren bevat tegen de opening van een afdeling "handels- en financiële wetenschappen" op de vestigingsplaats Brussel; dat de verzoekende partij opmerkt dat in de bestreden handeling niet wordt vermeld welke overwegingen de opening van de omstreden afdeling wettigen en dat zij betoogt dat een motivering volstrekt onontbeerlijk was daar de beslissing inging tegen de door de verwerende partij te kennen gegeven wil om het hoger onderwijs te rationaliseren door het samenvoegen van instellingen en het tegengaan van de concurrentie onder de instellingen die ontstaan is doordat zij te veel soortgelijke opleidingen organiseren; dat zij daarop laat volgen dat er geen enkele aanvaardbare grond bestaat die de opening van een afdeling "handels- en financiële wetenschappen" in het Brussels Gewest kan wettigen, aangezien het onderwijsaanbod in economische aangelegenheden er ruimschoots voldoende is; dat zij ten slotte van oordeel is dat de verwerende partij vooraleer

de handeling gesteld is geen zorgvuldig onderzoek heeft gewijd aan alle nuttige gegevens die verzameld waren;

Overwegende dat de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen volgens artikel 1 ervan betrekking heeft op de eenzijdige rechtshandelingen met individuele strekking; dat, terwijl een verordenende handeling ertoe strekt om door algemene en abstracte bepalingen gedragsregels voor het heden en de toekomst vast te leggen, een individuele handeling gekenmerkt wordt door de beperkte strekking ervan : ze heeft betrekking op concrete situaties of richt zich tot welbepaalde personen, welke personen talrijk kunnen zijn zolang duidelijk blijkt om wie het gaat; dat in casu bij het bestreden besluit aan de daarin vermelde Hogescholen de toestemming wordt verleend tot het openen van de nieuwe afdelingen, opties en specialisaties die daarin per instelling worden aangegeven, volgens een spreiding per academiejaar; dat vaststaat dat deze rechtshandeling van individuele strekking is, aangezien nauwkeurig is aangegeven om welke instellingen het gaat en welke toestemming(en) aan elk ervan worden verleend; dat bij het lezen van de aanhef van het bestreden besluit blijkt dat daarin geen enkele overweging staat aan de hand waarvan kan worden opgemaakt waarom toestemming wordt verleend voor het openen van nieuwe afdelingen, opties en specialisaties; dat de adviezen van de algemene raad voor de Hogescholen waarnaar in de aanhef wordt verwezen, die vereist waren door artikel 20 van het decreet van 5 augustus 1995 en in theorie bedoeld waren als informatie voor de beslissingsgerechtigde overheid, niet in hun geheel gunstig waren voor de opening van een licentie in de handels- en financiële wetenschappen in de "Haute Ecole de Bruxelles"; dat de verwerende partij bijgevolg diende aan te geven waarom die afdeling diende

te worden opgericht, wat zij niet heeft gedaan; dat het eerste middel kennelijk gegrond is;

Overwegende dat er geen grond bestaat om in te gaan op het overige middel van het verzoekschrift, aangezien dat middel niet tot een ruimere nietigverklaring zou kunnen leiden;

Overwegende dat de vordering tot schorsing doelloos is geworden,

B E S L U I T :

Artikel 1.

In artikel 1, onderdeel 1°, van het besluit van 27 april 1999 waarbij aan bepaalde hogescholen toestemming wordt verleend om vanaf het academiejaar 1999-2000 nieuwe afdelingen, nieuwe opties of nieuwe specialisaties op te richten, en waarbij deze van andere hogescholen worden erkend en voor subsidiëring in aanmerking worden genomen, worden de woorden "afdeling 'handels- en financiële wetenschappen' in de vestigingsplaats te Brussel (categorie economie - lange type) en" geschrapt.

Artikel 2.

Er is geen grond meer om over de vordering tot schorsing uitspraak te doen.

Artikel 3.

Dit arrest zal bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het gedeeltelijk vernietigd besluit.

Artikel 4.

De kosten, bepaald op 7.000 frank, komen ten laste van de verwerende partij.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting, op tien september 1900 negenennegentig door :

Mevr. DAURMONT, staatsraad, wnd. voorzitter,
Mevr. HONDERMARCQ, griffier.

De Griffier,

De waarnemend Voorzitter,

M.-Cl. HONDERMARCQ.

O. DAURMONT.

VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.